

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII
JUDECĂTORIA STRĂȘENI
Or.Strășeni ,str. Ștefan cel Mare nr 98.
tel:(+373) 2-27-32
Ieșire Nr. 12780
"08. 07. 2020"

Consiliul Superior al Magistraturii
Judecătoria Strășeni

Superior Council of Magistracy
Court Strășeni

or. Strășeni str. Ștefan cel Mare, 96 tel. 0(237)22732 , fax: 0(237)28510

Curtea Constituțională
Mun. Chișinău, str. Alexandru Lăpușeanu 28, MD - 2004

Judecătoria Strășeni (sediul central) expediază în adresa Curții Constituționale copia încheierii cu nr. 2i-55/2019 și sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a avocatului Iosip Andrei în interesele debitorului SRL "Unicorn Estate, *privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a articolului 5 alin. 9 din Legea insolvenței nr. 149 din 29.06.2012.*

Anexă:

- Copia încheierii cu nr. 2i-55/2019 pe 4 file;
- Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate pe 10 file;

Judecătorul
Judecătoriei Strășeni

Silvia Slobodzean

Silvia Slobodzean

09:30
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
A REPUBLICII MOLDOVA
Intrare Nr. 1129
"10" 07 2020

CURȚII CONSTITUȚIONALE A REPUBLICII MOLDOVA

Str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,
Chișinău MD 2004,
Republica Moldova

SESIZARE

PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE

A ARTICOLULUI 5 alin. (9) DIN LEGEA INSOLVABILITĂȚII

(INCOMPATIBILITATEA INSTANȚEI DE INSOLVABILITATE LA REJUDECAREA CAUZEI)

Prezentată în conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit.a) și lit. g) din Constituție

22 iunie 2020

I - AUTORUL SESIZĂRII

1. Nume/Denumire IOSIP 2. Andrei

3. Funcția - AVOCAT

II – OBIECTUL SESIZĂRII

12. 1. Prin prezenta sesizare solicit verificarea corespunderii constituționalității prevederilor art. 5 alin. (9) din Legea insolvenței nr. 149/2012, dat fiind faptul că acesta contravine art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, prevederilor art. 20 și 23 din Constituția Republicii Moldova.

2. Potrivit art. 5 alin. (9) din Legea insolvenței **dispozițiile privind incompatibilitatea nu sunt aplicabile instanței de insolvență care pronunță succesiv hotărâri în același dosar de insolvență, cu excepția rejudecării după casarea hotărârii în recurs.**

3. Astfel, chiar dacă instanța s-a pronunțat, prin încheiere judecătorească, asupra fondului cauzei, după casarea încheierii în recurs, în caz de remitere a cauzei spre rejudecare, cauza va fi rejudecată de același complet de judecată. Astfel, în rezultatul aplicării normei de la art. 5 (9) din Legea insolvenței, dispozițiile privind incompatibilitatea instanței de insolvență se aplică exclusiv și doar în cazul casării în recurs a hotărârii judecătorești.

4. Corespunzător, excepția de referă la compatibilitatea instanței de insolvență la rejudecarea cauzei, după casarea în recurs, a încheierii prin care s-a soluționat în fond chestiunea dedusă examinării în cadrul procesului de insolvență. Or, în temeiul normei a cărei control de constituționalitate se solicită, se consideră că instanța de insolvență nu poate participa la rejudecarea cauzei doar în cazul casării în recurs a hotărârii judecătorești.

III - CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI EXAMINAT DE CĂTRE INSTANȚA DE JUDECATĂ

13. 1. Cauza civilă menținută să află spre examinare pe rolul Judecătorei Strășeni sediul Central.

Prin hotărârea Judecătorei Strășeni, sediul Central din 17 august 2018 a fost intentat procesul de insolabilitate față de debitorul SC „Unicorn Estate” SRL. S-a desemnat în funcție de administrator al insolabilității AA Hortolemei Simion și s-a stabilit sedința specială de validare a creanțelor.

2. În ordinea art. 144 (1) și (2) din Legea insolabilității, creditorul SRL „Unitech Engineering Solutions” a formulat contestații cu privire la drepturile sale de creanță neadmise spre validare și asupra drepturilor de creanță ale tuturor creditorilor trecute integral de administratorul insolabilității în tabelul definitiv.

3. La 30 mai 2019 prin Încheierea Judecătorei Strășeni, sediul Central, Judecător Silvia Slobodzean au fost admise contestațiile formulate de creditorul SC „Unitech Engineering Solutions” SRL împotriva tabelului de creanțe față de patrimoniul debitorului SC „Unicorn Estate” SRL.

4. Administratorul insolabilității, reprezentantul debitorului și creditorii SC „Unicorn Estate” SRL au declarat recurs împotriva Încheierii Judecătorei Strășeni din 30 mai 2019, calificînd-o ca ilegală.

5. La 19 decembrie 2019, Curtea de Apel Chișinău a emis Decizia prin care au fost admise recursurile declarate, casată Încheierea Judecătorei Strășeni din 30 mai 2019, cauza fiind remisă la rejudecare în același complet de judecată.

6. În motivarea Deciziei din 19 decembrie 2019, Curtea de Apel Chișinău a indicat:

- *Prima instanță nu a supus examinării argumentele invocate de administratorul insolabilității al SC „Unicorn Estate” SRL, Galușca Inga, or, în partea motivată a deciziei urma a se menționa fiecare argument invocat de către ultimii, concluzia instanței pentru care motive acest argument este neîntemeiat, în baza căror norme și probe instanța a ajuns la concluzia menționată.*
- *Prima instanță a judecat pricina superficial, fără lămurirea completă și pe bază de dovezi certe a situației de fapt, în coroborare cu normele de drept material aplicabile cazului, totodată nu a verificat în ansamblu toate argumentele și circumstanțele cauzei, care însă necesita a fi stabilite întru clarificarea tuturor aspectelor importante pentru soluționarea prezentului litigiu.*
- *Instanța de insolabilitate nu a supus unei aprecieri amănunțite dacă Gălușcă Vasile cade sub incidența art. 247 alin. (1) al Legii insolabilității nr. 149 din 29.06.2012, pentru a fi validat cu suma solicitată la rangul creditorilor chirografari de rangul VI, sau instanța de insolabilitate a făcut doar referire la faptul precum că, ultimul este tatăl lui Sergiu Gălușcă și tatăl socru lui Inga Gălușcă, fără a face o analiză a legăturii acestuia cu debitorul insolabil;*
- *Tot aici, este de menționat că în cadrul soluționării pricinii probele din dosar se cercetează doar în ansamblu și în interconexiunea acestora, or, instanța de judecată este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele. În circumstanțele enunțate și având în vedere faptul că s-au constatat într-o manieră certă omisiuni judiciare care nu pot fi corectate în cadrul examinării cauzei în ordine de recurs...*

7. După cum se poate constatat, Curtea de Apel a apreciat critic modul în care instanța de insolabilitate a judecat cauza precum și s-a expus în partea motivată a încheierii de admitere a

contestațiilor, stabilind că instanța a examinat pricina în mod superficial, fără lămurirea completă și pe bază de dovezi certe a situației de fapt, în coroborare cu normele de drept material aplicabile cazului, totodată nu a verificat în ansamblu toate argumentele și circumstanțele cauzei, care însă necesită a fi stabilite întru clarificarea tuturor aspectelor importante pentru soluționarea prezentului litigiu.

8. În final, însă, cauza a fost transmisă la rejudecare Judecătorei Strășeni, sediul Central, în același **complet de judecată, Judecător Silvia Slobodzean**, or instanța instanța de recurs a aplicat prevederile art. 5 (9) din Legea insolvenței 149/2012, care stabilesc că instanța de insolvență este incompatibilă cu examinarea cauzei, doar după casarea, în recurs, a hotărârii judecătorești, la caz însă fiind casată încheierea prin care a au fost admise contestațiile.

9. Considerăm că prevederile art. 5 (9) încalcă dreptul al un proces echitabil, dreptul constituțional la apărare și într-un final cu corespunde calității actului legislativ.

10. LEGISLAȚIA PERTINENTĂ

Prevederile relevante ale Constituției:

Articolul 20. Accesul liber la justiție

(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.

Articolul 23. Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.

Articolul 116. Statutul judecătorilor

(1) Judecătorii instanțelor judecătorești sînt independenți, imparțiali și inamovibili, potrivit legii.

Prevederi relevante ale Legii insolvenței 149/2012:

Articolul 1. Scopul și domeniul de reglementare

(4) Procesul de insolvență se desfășoară în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și cu cele ale prezentei legi.

Articolul 5. Competența instanței de judecată

(9) Dispozițiile privind incompatibilitatea nu sînt aplicabile instanței de insolvență care pronunță succesiv hotărâri în același dosar de insolvență, cu excepția rejudecării după casarea hotărârii în recurs.

Prevederi relevante ale Codului de procedură civilă:

Articolul 49. Inadmisibilitatea participării repetate a judecătorului la judecarea aceleiași cauze

(1) Judecătorul care a luat parte la judecarea cauzei în primă instanță nu mai poate participa la judecarea acesteia în instanță de apel, de recurs și nici la rejudecarea ei în primă instanță, după casare.

Articolul 50. Temeiurile de recuzare a judecătorului

(1) Judecătorul care judecă cauza urmează a fi recuzat dacă:

d) și-a expus opinia asupra cauzei care se judecă;

Convenția Europeană pentru Drepturile Omului

Art. 6 – Dreptul la un proces echitabil

1. „Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî [...] asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărârea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședință poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia, în interesul moralității, al ordinii publice ori al securității naționale într-o societate democratică, atunci când interesele minorilor sau protecția vieții private a părților la proces o impun, sau în măsura considerată absolut necesară de către instanță, atunci când, în împrejurări speciale, publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției.

IV - EXPUNEREA PRETINSEI SAU A PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

14.1. Potrivit art. 5 alin. (9) din Legea insolvenței dispozițiile privind incompatibilitatea nu sunt aplicabile instanței de insolvență care pronunță succesiv hotărâri în același dosar de insolvență, cu excepția rejudecării după casarea hotărârii în recurs.

2. Consider că limitarea quasi-absolută, prevăzută la art. 5 (9) din Legea insolvenței, a incompatibilității instanței de insolvență, pe durata procesului de insolvență precum și lipsa obligației legale de a-și declara abținere de la rejudecarea cauzei, sunt contrare dreptului de acces la justiție (art. 20 din Constituție) și dreptului la judecarea cauzei în echitabil și de către o instanță independentă și imparțială (art. 6 par. 1 CEDO).

3. Or, în mod logic, persoana care a fost deja o dată neîndreptățită prin actul de justiție realizat de judecătorul instanței de fond, ar trebuie să fie asigurat suplimentar de eventuale asemenea nedreptăți, dar nu să fie trimis repetat în fața aceluiași complet de judecată. Astfel, limitarea cazurilor de incompatibilitate a instanței de insolvență doar pentru cazurile casării în recurs a hotărârii nu sunt justificate suficient iar restricția impusă părților de a li se judeca cauza de către o instanță imparțială nu este conform principiilor constituționale.

4. Ținem să menționăm că, potrivit Legii insolvenței, instanța de insolvență, de cele mai dese ori, **se expune prin încheiere, în fond, asupra chestiunilor importante ale procesului de insolvență**, unul din aceste cazuri fiind și admiterea sau respingerea contestației formulate împotriva respingerii sau trecerii drepturilor de creanță de către administratorul insolvenței în tabelul definitiv al creanțelor debitorului (art. 144 (9) Legea insolvenței). Totodată, prin hotărâre, instanța de insolvență se expune în cazuri limitate, cum sunt: *intentarea procesului de insolvență (art.34), anularea hotărârii adunării creditorilor (art. 59), anularea actelor frauduloase (104), validarea popririi (126), răspunderea subsidiară (art. 248).*

5. Astfel, nu se justifică de ce rejudecarea cauzei după carea în recurs a hotărârii trebuie realizată de un alt complet de judecată iar rejudecarea cauzei după carea în recurs a încheierii, căruia după esență și conținut nu-i este străin apelativul de hotărâre, trebuie judecată de același judecător care nu s-a isprăvit prima dată cu această sarcină.

Încălcarea art. 20 din Constituție

6. În hotărîrea nr. 10/2016, Curtea Constituțională a menționat că „dreptul de acces la justiție impune legislatorului obligația de a acorda oricărei persoane toate posibilitățile pentru a accede la instanța de judecată și a **asigura efectivitatea dreptului de acces la justiție** prin adoptarea unui cadru legislativ adecvat” (parag. 43). În hotărîrea nr. 16/1998, Curtea Constituțională a menționat că ”pentru asigurarea protecției efective a drepturilor omului, nu este suficient a consacra drepturile materiale și a preciza pe cale constituțională condițiile minime pentru realizarea unei justiții echitabile... . **Este necesar, de asemenea, a stabili unele garanții procedurale de natură să consolideze mecanismele de protecție a acestor drepturi.** O clauză exhaustivă în această privință conține art. 6 pct. 1 parag. 2.

7. Astfel, Legea insolvenței la art. 5 alin. (9) nu permite justițiabililor să beneficieze de efectivitatea dreptului de acces la justiție și de garanțiile procedurale de natură să le asigure protejarea drepturilor, în special mă refer la *dreptul de a li se judecat cauza în mod echitabil și de către o instanță imparțială*, care anterior nu și-a expus opinia și nu a participat la judecarea cauzei.

8. Este notabil și faptul că, potrivit art. 1 alin. 4 din legea insolvenței, procesul de insolvență se desfășoară în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și cu cele ale legii insolvenței. Însă, constatăm că normele ce reglementează incompatibilitatea instanțelor de judecată sunt reglementate contradictoriu.

9. Astfel, spre deosebire de art. 5 (9) din Legea insolvenței, art. 50 alin. (1) lit. d) Cod de procedură civilă stabilește că, **judcătorul care judecă cauza urmează a fi recuzat dacă: și-a expus opinia asupra cauzei care se judecă.** Totodată, prevederile art. 49 alin. (1) Cod procedură civilă, statuează că, **judcătorul care a luat parte la judecarea cauzei în primă instanță nu mai poate participa la judecarea acesteia în instanță de apel, de recurs și nici la rejudecarea ei în primă instanță, după casare.**

10. Observăm că tehnica și metoda de expunere a normelor de la art. 50 (1) și 49 (1) din Codul de procedură civilă nu impun limite restricțiilor de incompatibilitate a instanței de judecată doar în cazul expunerii opiniei prin hotărîre judecătorească casată în ordine de recurs, aceste restricții urmînd a fi aplicate și în cazul remiterii la rejudecare a cauzei după carea în recurs a încheierii, dacă instanța de fond a soluționat și s-a expus astfel asupra fondului cauzei.

11. Mai mult de atât, în procedurile civile, justițiabilii au acces la o instanță imparțială, or judcătorul nu mai poate participa la rejudecarea cauzei după casarea hotărîrii, însă în cele de insolvență, după casarea încheierii prin care au fost examinate circumstanțe, probe, aspecte ce țin de fondul cauzei, justițiabilii nu mai au acces la o instanță imparțială, cauzele fiind transmise la rejudecare în aceeași instanță. **Or, legea insolvenței ar trebui să distingă între Încheierile care tratează aspecte procedurale și cele care vin să dezlege aspecte de fond.** Astfel încât, excepția de imparțialitate să fie aplicabilă și Încheierilor prin care a fost examinat fondul cauzei.

12. Precum am arătat mai sus, prin Încheiere, instanțele de insolvență soluționează nu doar chestiuni de procedură, dar însăși fondul cauzei, precum se procedează la examinarea contestațiilor creditorilor, destituirii administratorului insolvenței/lichidatorului, constatarea faptelor, intentarea falimentului și desemnarea lichidatorului, confirmarea planului procedurii de restructurare și revocarea acestuia, etc.

13. Prin prevederile art. 5 alin. (9) din legea insolvenței, care stabilesc excepția incompatibilității doar pentru rejudecarea după casare a hotărîrilor în recurs, dar nu și pentru încheierile asupra cărora judcătorul trebuie să revină cu o examinare asupra acelorași chestiuni examinate de către instanța de recurs.

14. Fundamentul acestei incompatibilități este de a nu-l pune pe judcător în situația de a reveni asupra soluției sale, asigurând astfel o „imparțialitate cât mai profundă” singura susceptibilă

să creeze condițiile optime pentru rejudecare; în sprijinul aceleiași soluții s-a mai susținut și necesitatea asigurării că instanța este lipsită de orice prejudecată sau de parțialitate numai astfel asigurându-se protejarea încrederii în justiție.¹

15. În literatura de specialitate se mai arată că, **oricât de onest ar fi judecătorul, acesta și-a spus deja părerea și cu greu și-o va mai schimba² fiind tentat să-și păstreze opinia³ și să pronunțe același verdict**, animat de dorința de a păstra prima sa soluție⁴ (eventual) numai din dorința de a demonstra că a avut dreptate, excluzând astfel o deplină garanție a obiectivității sale⁵.

Încălcarea art. 6 parag. 1 CEDO

16. Opiniile din literatura de specialitate sunt susținute și de către practica judiciară a Curții Europene. Or, în concepția instanței europene, noțiunea de „**imparțialitate**”, la care face referire art. 6 § 1, are a fi apreciată într-un dublu sens: pe de o parte, ea are în vedere demersul subiectiv, ce semnifică încercarea de a determina convingerea personală a unui judecător într-o anumită împrejurare, semnificând așa-numita imparțialitate subiectivă, iar pe de altă parte, această noțiune cuprinde un demers obiectiv ce urmărește a se determina dacă judecătorul oferă toate garanțiile suficiente spre a exclude, în persoana lui, orice bănuială legitimă, ceea ce semnifică așa-numita imparțialitate obiectivă a tribunalului (*Piersack vs Belgique*, § 30; *Demicol vs Malte*, § 40; *Kyprianou vs Grece*, § 118).

17. De asemenea, prin jurisprudența Curții Europene pe chestiuni de imparțialitate se subliniază aspecte ce țin de încrederea în actul de justiție. ***Astfel, în cazul în care transmiterea spre rejudecare este cauzată de un viciu de fond, se pot concepe temerile justițiabilului cu privire la imparțialitatea instanței (a se vedea cauzele Graham și Andrew Stow și Alhaji Gai c. Portugaliei, 4.10.2005, § 2; Vaillant c. Franței, 18.12.2008, § 33.)***

18. Totodată, în cazul în care instanța de recurs impune aprecierea și examinarea de către instanța de rejudecare și a altor probe, cărora nu li s-a dat o apreciere inițial, instanța de rejudecare devine incompatibilă. Or, instanța de rejudecare va trebui să dea din nou apreciere probatoriului deja administrat la emiterea Încheierii supuse recursului.

19. În acest sens, articolul 116 din Constituție stabilește că judecătorii instanțelor judecătorești sunt independenți, imparțiali și inamovibili, potrivit legii (a se vedea DCC nr. 13 din 9 februarie 2018, § 20, și DCC nr. 62 din 19 septembrie 2016, § 20).

20. La emiterea Încheierilor în rezultatul examinării contestațiilor formulate împotriva (ne)admiterii spre validare a creanțelor față de patrimoniul debitorului, instanța de insolvabilitate se expune asupra circumstanțelor, probelor anexate.

21. În circumstanțele menționate supra, transmiterea la rejudecare a cauzei în același complet de judecată vine să încalce dreptul la un proces echitabil, prin neasigurarea lipsei de imparțialitate a

¹ Nota de subsol (coord.), 2016 profesorului Viorel Mihai Ciobanu, ex-judecător al Curții Constituționale România NCPC, Ed. Universul Juridic, ed. a 2-a, rev., vol. 1, 2016

² A. Hilsenrad, I. Stoescu, Procesul civil în R.P.R., Ed. Științifică, București, 1957, p. 133; M. Tăbârcă, Drept procesual civil, 2008, p. 149; G.C. Frențiu, D.-L. Băldean, op. cit., p. 58.

³ Gr. Porumb, Codul de procedură civilă comentat și adnotat, vol. I (art. 1 – 281), Ed. Științifică, București, 1960, p. 116; Al. Bacaci, Excepțiile de procedură în procesul civil, Ed. Dacia, Cluj—Napoca, 1983, p. 203

⁴ A. Hilsenrad, I. Stoescu, op. cit., p. 133; G. Boroi, M. Stancu, op. cit., p. 71; D.N. Theohari, op. cit., p. 139

⁵ A. Hilsenrad, I. Stoescu, op. cit., p. 133; Al. Bacaci, op. cit., p. 203.

instanței de insolvență și prin lipsa asigurării remediilor efective de acces la justiție și examinarea în mod echitabil a cauzei.

22. În cauza *Kyprianou v. Cipru* [MC], 15 decembrie 2005, § 118, Curtea Europeană a rezumat principiile care decurg din jurisprudența sa cu privire la imparțialitatea instanței judecătorești, după cum urmează:

„[...] într-o societate democratică este de o importanță fundamentală ca instanțele judecătorești să inspire încredere persoanelor și, în primul rând, acuzatului, în procedurile penale [...]. În acest sens, articolul 6 îi impune instanței imparțialitatea. Imparțialitatea denotă, în mod normal, lipsa prejudecății sau a părtinirii, existența sau lipsa acesteia putând fi probată în mai multe moduri. Astfel, Curtea face distincție între abordarea subiectivă, adică încercarea de a constata convingerea personală sau interesul unui judecător într-o anumită cauză, și abordarea obiectivă, adică stabilirea oferirii de garanții suficiente pentru a exclude orice îndoială legitimă în acest sens [...]. Cu privire la cel de-al doilea test, atunci când testul este aplicat în cazul unui complet de judecători, este necesar să se stabilească dacă, pe lângă comportamentul personal al oricărui dintre membrii acelui complet, există fapte care pot trezi dubii în ceea ce privește imparțialitatea. În acest sens, chiar aparențele pot avea o anumită importanță [...]. Atunci când se hotărăște dacă într-o anumită cauză există motive legitime de a se bănuși că un complet nu este imparțial, punctul de vedere al celor care pretind că acesta nu este imparțial este important, însă nu decisiv. Ceea ce este decisiv este dacă această bănuială poate fi justificată obiectiv [...].”

În această ordine de idei, considerăm că prevederile art. 5(9) din Legea insolvenței contravin prevederilor art. 6 din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului.

Încălcarea art. 23 (2) din Constituție

23. Nu în ultimul rând, art. 5 (9) din Legea insolvenței nu este conform și nu corespunde cu exigențele calității legii garantate de art. 23 (2) din Constituția Republicii Moldova care impune adoptarea de către legislator a unor legi accesibile și previzibile.

24. Condiția previzibilității legii este îndeplinită atunci când persoana poate prevedea – în caz de necesitate, cu o asistență juridică adecvată – într-o măsură rezonabilă în circumstanțele cauzei, consecințele pe care o conduită le poate implica (*Berardi și Mularoni v. San Marino*, 10 ianuarie 2019, § 40; *Khodorkovskiy și Lebedev v. Rusia* [nr. 2], 14 ianuarie 2020, § 570).

25. O normă corespunde exigenței previzibilității atunci când oferă o măsură de protecție împotriva imixtiunilor arbitrare din partea autorităților publice (*Centro Europa 7 S.r.l. și Di Stefano v. Italia* [MC], 7 iunie 2012, § 143, și *Khlyustov v. Rusia*, 11 iulie 2013, § 70).

26. O lege care le conferă autorităților publice o putere discreționară trebuie să indice întinderea acesteia, deși procedurile și condițiile detaliate care trebuie respectate pot să nu fie încorporate în norme de drept material (*Khlyustov v. Rusia*, 11 iulie 2013, § 70). Totodată, o putere discreționară care nu este delimitată, chiar dacă face obiectul controlului judiciar din punct de vedere formal, nu trece de testul previzibilității (HCC nr. 28 din 23 noiembrie 2015, § 61; HCC nr. 6 din 19 martie 2019, § 38).

27. La elaborarea unui act normativ, legislatorul trebuie să respecte și principiul coerenței (a se vedea, *mutatis mutandis*, HCC nr. 6 din 19 martie 2019, § 40).

28. Astfel, legea trebuie să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține și să evite paralelismele legislative, care generează incertitudine și insecuritate juridică. În procesul de legiferare este interzisă instituirea aceluiași reglementări în mai multe articole sau alineate din același act normativ ori în două sau mai multe acte normative (HCC nr. 2 din 30 ianuarie 2018, § 45).

29. Cu referire la calitatea normei juridice specificate la art. 5 (9) din Legea insolvenței 149/2012, observăm că aceasta este incompletă și nu corespunde standardelor de previzibilitate dar și o putere discreționară instanțelor de judecată.

30. În primul rând, norma specificată la art. 5 (9) din Legea insolvenței 149/2012 este incompletă deoarece noi considerăm că aceasta urmează să reglementeze și cauzurile de incompatibilitate a instanței de insolvență, la rejudecarea cauzei, după care în ordine de recurs a încheierii prin care a fost examinat fondul cauzei. Or, instanța de insolvență poate fi declarată compatibilă la examinarea repetată a cauzei doar dacă, prin încheierea casată în ordine de recurs, nu și-a expus opinia asupra fondului cauzei dar a examinat anumite aspecte de procedură.

31. Astfel, art. 5 (9) din Legea insolvenței poate fi adus în conformitate cu prevederile enumerate supra a Codului de procedură civilă, cu art. 6 paragraf 1 CEDO și art. 20d din Constituția Republicii Moldova.

32. În al doilea rând, formularea art. 5 (9) din Legea insolvenței 149/2012 oferă putere arbitrară și discreționară instanțelor de judecată. Or, în practica judiciară, fiind aplicată norma contestată, instanțele de recurs remit cauzele la rejudecare în aceleași complete de judecată care au emis și încheierea inițială. În cazurile în care părțile înaintează recuzare instanței desemnate să participe repetat la rejudecarea cauzei, cererile sunt respinse cu trimitere la art. 5 (9) din Legea insolvenței 149/2012.

33. Totodată, în cazurile în care judecătorul desemnat să participe repetat la rejudecarea cauzei înaintează o cerere de abținere, aceste cereri sunt admise cu trimitere la prevederile art. 49 (1) și 50 (1) din Codul de procedură civilă, *care reglementează recuzarea instanței atunci când aceasta a participat la examinarea cauzei și și-a expus opinia asupra cauzei care se judecă (se anexează încheierile instanțelor de judecată).*

34. Respectiv, în acest caz justițiabilul este lipsit de o previzibilitate clară asupra aplicării normei de drept din considerentul că aceasta este formulată lacunar.

35. Respectiv, din Legea insolvenței nu este clar stabilit scopul compatibilității instanței de insolvență de a participa repetat la judecarea cauzei după casarea în recurs a încheierii prin care instanța a judecat fondul chestiunii deduse examinării. Nu am identificat scopuri legitime care ar putea fi urmărite prin această limitare. Deci, urmează a se stabili dacă prevederile contestate asigură o balanță echitabilă între acest scop legitim și dreptul persoanelor la un proces echitabil ce urmează a fi asigurat doar de către o instanță imparțială.

36. Totodată, orice limitări de blanșetă generează discuții legitime cu privire la necesitatea lor atunci când ele adus atingere drepturilor omului. Impunerea rejudecării cauzei de către o instanță imparțială, independent de circumstanțe este practic imposibil de justificat.

37. Astfel, în concluzie reiterez că declararea neconstituționalității art. 5 (9) din Legea insolvenței 149/2012 cu privire la compatibilitatea instanței de insolvență la rejudecarea cauzei după casarea în recurs a încheierii prin care s-a soluționat în fond chestiunea dedusă judecării, nu trebuie interpretat ca o lipsire a instanței de insolvență de competențele pe care le are atribuite conform legii insolvenței, însă această compatibilitate trebuie restricționată astfel încât instanța de insolvență să nu participe repetat la examinarea în fond a unei chestiuni după remiterea cauzei la rejudecare de către instanța de recurs.

V - CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

15.1. Admiterea prezentei excepții de neconstituționalitate ridicată în dosarul civil 48-2i-2805-21062018;

2. Exercițarea controlului constituționalității a art. 5 alin. (9) din Legea insolvenței, în vederea corespunderii cu prevederile art. 20, 23 din Constituția Republicii Moldova și art. 6 parag. 1 CEDO

VI – DATE SUPLIMENTARE REFERITOARE LA OBIECTUL SESIZĂRII

16. Nu sunt.

VII – LISTA DOCUMENTELOR ANEXATE

1. Încheierea Judecătorei Strășeni, sediul Central din 30 mai 2019;
2. Decizia Curții de Apel Chișinău din 19 decembrie 2019.
3. Încheierea nr. 2i-108/2/18 din 07.10.2019;
4. Încheierea 2i-580/18 din 08 iunie 2020;

VIII – DECLARAȚIA ȘI SEMNĂTURA

18. Declar pe onoare ca informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte

Locul: Chișinău

Data: 22.06.2020

Andrei IOSIP

(semnătura)

ÎNCHEIERE

29.06.2020

mun. Strășeni

Judecătoria Strășeni (sediul Central)

Instanța de judecată având în componență:

Președintele ședinței, judecătorul

Silvia Slobodzean

Grefierului

Constantin Vornicescu

examinând în ședința de judecată publică cererea avocatului Iosip Andrei în interesele debitorului SRL "Unicorn Estate, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a articolului 5 alin. 9 din Legea insolvenței,

CONSTATĂ:

La 11.06.2018, debitorul SRL "UNICON ESTATE" s-a adresat în instanța de judecată cu cerere introductivă privind intentarea procesului de insolvență în privința sa.

Prin încheierea Judecătoriei Strășeni din 15.06.2018 cererea introductivă depusă de debitorul SRL "UNICON ESTATE", a fost admisă spre examinare, iar prin hotărârea judecătoriei Strășeni din 16.08.2018 s-a intentat procesul de insolvență SRL "UNICON ESTATE", și desemnat în calitate de administrator al insolvenței - Hortolomei Simion, administrator autorizat prin autorizația nr. 28 din 14.01.2015, eliberată de Ministerul Justiției al RM. Totodată, prin hotărârea de intentare a procesului de insolvență din 16.08.2018 s-a obligat administratorul insolvenței Hortolomei Simion, să notifice creditorii SRL "UNICON ESTATE" despre înregistrarea cererilor de validare a creanțelor în vederea întocmirii tabelului definitiv al creanțelor, precum și un apel special, adresat creditorilor garanți, de a preciza neîntârziat bunurile asupra cărora dețin un drept de preferință.

Termenul stabilit ca să verifice, să întocmească și să prezinte instanței de insolvență tabelul definitiv al creanțelor și un raport amănunțit asupra cauzelor și împrejurărilor condus la insolvență, a fost pînă la data de 23.09.2018. Ședința de validare a creanțelor și prima adunare de raportare a fost stabilită pe 18.10.2018 ora 14.30.

Prin încheierea judecătoriei Strășeni din 30.05.2029 s-a dispus, " Se admit parțial contestațiile depuse de "Uniteh Engineering Solutions" SRL împotriva tabelului definitiv al creanțelor în privința creanțelor SRL "New Media Grup", Galușca Vasile, Galușca Sergiu, Galușca Inga, Amorim Cork Bulgarian, SRL "Aromint Lux", SRL Navadav", SRL "Fosforsol", contestația depusă de "Uniteh Engineering Solutions" SRL împotriva neadmiterii creanțelor sale în tabelul definitiv al creanțelor.

Se validează creanța creditorului "Uniteh Engineering Solutions" SRL cu suma de 511751 lei ca creanță chirografară de rangul V.

Se validează creanța creditorului "Uniteh Engineering Solutions" SRL cu suma de 130100 lei din contractul de împrumut nr. 24-161 MP ca creanță chirografară de rangul V.

Se validează creanța creditorului "Uniteh Engineering Solutions" SRL cu suma de 405000 lei din contractul de împrumut 13-151 MP ca creanță chirografară de rangul V.

Se validează creanța creditorului "Uniteh Engineering Solutions" SRL cu suma de 178 381,99 lei calculată ca dobândă de întârziere asupra creanței compuse din servicii și mărfuri neachitate ca creanță chirografară de rangul VI.

Se validează creanța creditorului "Uniteh Engineering Solutions" SRL cu suma de 136152,12 lei calculată ca dobândă de întârziere din contractul de împrumut nr. 13-151 MP ca creanță chirografară de rangul VI.

Se validează creanța creditorului "Uniteh Engineering Solutions" SRL cu suma de 17 428,90 lei calculată ca dobândă de întârziere din contractul de împrumut 24-161 MP ca creanță chirografară de rangul VI.

Se validează creanța creditorului "Uniteh Engineering Solutions" SRL cu suma de 54849,91 lei calculată ca penalitate compusă din suma neachitată din contul contractului de vânzare-cumpărare nr.

06-16 C din 05.08.2016 ca creanță chirografară de rangul VI.

Se validează creanța creditorului Galușca Vasile cu suma de 2304,03 lei ca creanță chirografară de rangul VI.

Se validează creanța creditorului Galușca Sergiu cu suma de 778859,47 lei ca creanță chirografară de rangul VI.

Se validează creanța creditorului Galușca Inga cu suma de 225000 lei ca creanță chirografară de rangul VI.

Se validează creanța creditorului "New Media Grup" cu suma de 19451,67 lei ca creanță chirografară de rangul VI.

Se validează creanța creditorului SRL "Aromint Lux" cu suma de 42840,02 lei ca creanță chirografară de rangul V.

Se validează creanța creditorului SRL "Navadav" cu suma de 4044 lei ca creanță chirografară de rangul V.

Se radiază din tabelul definitiv al creanțelor creanțele SRL "Fosforsol", Amorim Cork Bulgaria și Galușca Sergiu cu suma de 1762353,94 lei admise de administrator.

Se admit cererile depuse de SRL "Fosforsol", Amorim Cork Bulgaria și Galușca Sergiu și se declară creanța SRL "Fosforsol" cu statut provizoriu la masa credală a debitorului SRL "Unicorn Estate" (în proces de insolabilitate) în sumă de 369500 lei, creanța Amorim Cork Bulgaria cu statut provizoriu la masa credală a debitorului SRL "Unicorn Estate" (în proces de insolabilitate) în sumă de 110013,50 lei și creanța lui Galușca Sergiu cu suma de 1762353,94 lei cu statut provizoriu la masa credală a debitorului SRL "Unicorn Estate" (în proces insolabilitate) cu dreptul de a participa și de a vota la adunarea creditorilor, de a înainta și a retrage candidatura administratorului insolabilității/lichidatorului, fără drept de a participa la distribuiri de sume și de a se realiza împotriva debitorului sau a membrilor ori asociațiilor acestuia.

Se admite contestația lui Sîrbuleț Ion împotriva neadmiterii creanțelor sale în tabelul definitiv al creanțelor.

Se validează creanța creditorului Ion Sîrbuleț cu suma de 3925 lei ca creanță chirografară de rangul V.

Se validează creanța creditorului Ion Sîrbuleț cu suma de 147774,26 lei ca creanță chirografară de rangul VI.

Se obligă administratorul insolabilității să rectifice tabelul definitiv al creanțelor conform creanțelor validate".

Prin Decizia Curții de Apel Chișinău din 12.12.2019 a fost casată restituind spre rejudecare problema soluționată în același complet de judecată.

În ședința de judecată avocatul Iosip Andrei în interesele debitorului SRL "Unicorn Estate, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, a articolului 5 alin. 9 din Legea insolabilității, și anume, prin prezenta sesizare solicită verificarea corespunderii constituționalității prevederilor art. 5 alin. {9} din Legea insolabilității nr.149/2012, dat fiind faptul că acesta contravine art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, prevederilor art. 20 și 23 din Constituția Republicii Moldova.

Potrivit art. 5 alin. (9) din Legea insolabilității dispozițiile privind incompatibilitatea nu sunt aplicabile instanței de insolabilitate care pronunță succesiv hotărâri în același dosar de insolabilitate; cu excepția rejudecării după casarea hotărârii în recurs.

Astfel, chiar dacă instanța s-a pronunțat, prin încheiere judecătorească, asupra fondului cauzei, după casarea încheierii în recurs, în caz de remitere a cauzei spre rejudecare, cauza va fi rejudecată de același complet de judecată. Astfel, în rezultatul aplicării normei de la art. 5 (9) din Legea insolabilității, dispozițiile privind incompatibilitatea instanței de insolabilitate se aplică exclusiv și doar în cazul casării în recurs a hotărârii judecătorești.

Corespunzător, excepția de referă la compatibilitatea instanței de insolabilitate la rejudecarea cauzei, după casarea în recurs, a încheierii prin care s-a soluționat în fond chestiunea dedusă examinării în cadrul procesului de insolabilitate. Or, în temeiul normei a cărei control de constituționalitate se solicită, se consideră ca instanța de insolabilitate nu poate participa la rejudecarea cauzei doar în cazul

casării în recurs a hotărîrii judecătorești.

În ședința instanței de insolvență participanții la proces au solicitat admiterea cereri cu sesizarea Curții Constituționale .

Audiind participanții la proces, instanța de judecată consideră necesar a sesiza Curtea Constituțională a RM cu privire la realizarea controlului constituționalității articolului 5 alin. 9 din Legea insolvenței, din următoarele considerente.

Potrivit art. 12/1(1) Cod de procedură civilă, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărîrilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărîrilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

(2) La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitîndu-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție;

b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

d) nu există o hotărîre anterioară a Curții Constituționale avînd ca obiect prevederile contestate.

(3) Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă pînă la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amînă pledoariile.

În conformitate cu art. 135 alin.(1) lit. g) din Constituție rezultă că, Curtea Constituțională rezolvă cazurile excepționale de neconstituționalitate a actelor juridice, sesizate de Curtea Supremă de Justiție.

Potrivit prevederilor Hotărîrii Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016 pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție, excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată de către: *instanța de judecată din oficiu, care, respectând principiul supremației Constituției, nu este în drept să aplice o normă în privința căreia există incertitudini de constituționalitate; părțile în proces, inclusiv reprezentanții acestora, drepturile și interesele cărora pot fi afectate prin aplicarea unei norme neconstituționale la soluționarea cauzei.*

În conformitate cu pct. 79-80 din Hotărîre a Curții Constituționale, prevede că, controlul concret de constituționalitate pe cale de excepție constituie singurul instrument prin intermediul căruia cetățeanul are posibilitatea de a acționa pentru a se apăra împotriva legislatorului însuși, în cazul în care, prin lege, drepturile sale constituționale sunt încălcate. Curtea menționează că dreptul de acces al cetățenilor prin intermediul excepției de neconstituționalitate la instanța constituțională reprezintă un aspect al dreptului la un proces echitabil. Această cale indirectă, care permite cetățenilor accesul la justiția constituțională, oferă, de asemenea, posibilitate Curții Constituționale, în calitate sa de garant al supremației Constituției, să-și exercite controlul asupra puterii legiuitoare cu privire la respectarea catalogului drepturilor și libertăților fundamentale.

La fel, instanța statuează că potrivit pct. 82-83 din aceeași hotărîre, Curtea a statuat că, judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

(1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin.(1) lit.a) din Constituție;

(2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică faptul că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

(3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

(4) nu există o hotărîre anterioară a Curții avînd ca obiect prevederile contestate.

Curtea reține că verificarea constituționalității normelor contestate **constituie competența exclusivă a Curții Constituționale**. Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82.

Potrivit sesizării privind excepția de neconstituționalitate, înaintată de avocatul Iosip Andrei în interesele debitorului SRL "Unicorn Estate, *privind ridicarea excepției de neconstituționalitate*, a

articolului 5 alin. 9 din Legea insolvenței, reiese că, prin prezenta sesizare se solicită verificarea corespunderii constituționalității prevederilor art. 5 alin. {9} din Legea insolvenței nr. 149/2012, dat fiind faptul că acesta contravine art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, prevederilor art. 20 și 23 din Constituția Republicii Moldova.

Potrivit art. 5 alin. (9) din Legea insolvenței dispozițiile privind incompatibilitatea nu sunt aplicabile instanței de insolvență care pronunță succesiv hotărâri în același dosar de insolvență; cu excepția rejudecării după casarea hotărârii în recurs.

Astfel, chiar dacă instanța s-a pronunțat, prin încheiere judecătorească, asupra fondului cauzei, după casarea încheierii în recurs, în caz de remitere a cauzei spre rejudecare, cauza va fi rejudecată de același complet de judecată. Astfel, în rezultatul aplicării normei de la art. 5 (9) din Legea insolvenței, dispozițiile privind incompatibilitatea instanței de insolvență se aplică exclusiv și doar în cazul casării în recurs a hotărârii judecătorești.

Corespunzător, excepția de referă la compatibilitatea instanței de insolvență la rejudecarea cauzei, după casarea în recurs, a încheierii prin care s-a soluționat în fond chestiunea dedusă examinării în cadrul procesului de insolvență. Or, în temeiul normei a cărei control de constituționalitate se solicită, se consideră ca instanța de insolvență nu poate participa la rejudecarea cauzei doar în cazul casării în recurs a hotărârii judecătorești.

Instanța de judecată, verificând întrunirea condițiilor invocate în Hotărârea Curții Constituționale a RM nr. 2 din 09.02.2016 și art. 12/1 CPC, în cererea înaintată și stabilind întrunirea condițiilor menționate, a ajuns la concluzia cu privire la admiterea cererii și sesizării Curții Constituționale a RM.

În conformitate cu prevederile art. art. 12/1, 269-270 Cod de procedură civilă, instanța de judecată,

DISPUNE :

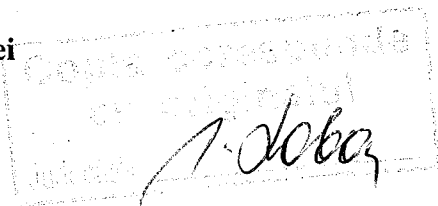
Se admite cererea avocatului Iosip Andrei în interesele debitorului SRL "Unicorn Estate, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a articolului 5 alin. 9 din Legea insolvenței nr. 149 din 29.06.2012.

Se sesizează Curtea Constituțională a RM cu privire la realizarea contorului constituționalității Iosip Andrei în interesele debitorului SRL "Unicorn Estate, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a articolului 5 alin. 9 din Legea insolvenței nr. 149 din 29.06.2012.

Se transmite Curții Constituționale a RM copia sesizării avocatului Iosip Andrei în interesele debitorului SRL "Unicorn Estate, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a articolului 5 alin. 9 din Legea insolvenței nr. 149 din 29.06.2012 împreună cu copia dosarului nr. 2i-55/2019.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

**Președintele ședinței
Judecător**

Silvia Slobodzean